

**Kohtuasi C-70/22**

**Eelotsusetaotluse kokkuvõte Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõike 1 alusel**

**Saabumise kuupäev:**

1. veebruar 2022

**Eelotsusetaotluse esitanud kohus:**

Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

**Eelotsusetaotluse kuupäev:**

27. jaanuar 2022

**Kaebuse esitaja:**

Viagogo AG

**Vastustajad:**

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Itaalia sideteenuste tagamise amet)

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Itaalia konkurentsiamet)

**Menetluses osales:**

Ticketone SpA

---

**Põhikohtuasja ese**

Viagogo AG apellatsioonkaebus kohtuotsuse peale, millega TAR Lazio (Lazio piirkonna halduskohus) jättis rahuldamata tema kaebuse Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Itaalia sideteenuste tagamise amet) otsuse peale, millega talle määrati rahaline halduskaristus selle eest, et ta müüs etendusteks pääsmeid hinnaga, mis oli kõrgem kui tegevusloaga esmasturu nominaalhind.

## Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Esiteks direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul tõlgendamine ning teiseks proportsionaalsuse põhimõtte ning konkurentsi ja liikumisvabaduse piirangute tõlgendamine, arvestades eelkõige ELTL artikleid 56, 102 ja 106 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 16.

Eelotsusetaotluse õiguslik alus: ELi toimimise lepingu artikkel 267.

## Eelotsuseküsimused

1) Kas direktiiviga 2000/31/EÜ, eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 3, 14 ja 15, koostoimes ELi toimimise lepingu artikliga 56, on vastuolus see, kui kohaldatakse liikmesriigi õigusnorme, mis käsitlevad pileтите müüki järelturul, mille tõttu on välistatud, et ELis tegutsev teabe talletamise platvormi haldaja, nagu käesolevas menetluses kaebuse esitaja, osutab kolmandatest isikutest kasutajatele järelturu piletimüügi teenuseid, reserveerides selle tegevuse üksnes müüjatele, ürituste korraldajatele või muudele avaliku sektori asutuste poolt volitatud üksustele, kes väljastavad pileteid esmasturule sertifitseeritud süsteemide kaudu?

2) Kas ELTL artiklites 102 ja 106 koostoimes sätestatuga on ühtlasi vastuolus selliste liikmesriigi õigusaktide kohaldamine, mis käsitlevad selliste ürituste pileтите müüki, mis reserveerivad kõik pileтите järelteenused (ja eelkõige vahenduse) üksnes müüjatele, ürituste korraldajatele või muudele isikutele, kellel on lubatud väljastada pileteid esmasturul sertifitseeritud süsteemide kaudu, välistades sellega infoühiskonna teenuse osutajad, kes soovivad tegutseda teabe talletamise teenuse osutajana direktiivi 2000/31/EÜ artiklite 14 ja 15 tähenduses, eelkõige juhul, kui see reserveerimine – nagu käesolevas asjas – võimaldab pileтите turustamise esmasturgu valitseval ettevõtjal laiendada oma turgu valitsevat seisundit vahendusteenustele järelturul?

3) Kas liidu õigusaktide ja eelkõige direktiivi 2000/31/EÜ tähenduses võib passiivse teabe talletamise teenuse osutaja mõistet kasutada ainult siis, kui puudub igasugune tegevus, mis hõlmab kasutajate poolt avaldatud sisu filtreerimist, valimist, indekseerimist, korraldamist, kataloogimist, koondamist, hindamist, kasutamist, muutmist, väljavõtete tegemist või reklaamimist, mida tuleb mõista kui näitlikke asjaolusid, mis ei pea olema kõik olemas, kuivõrd neid tuleb pidada *ex se* oluliseks seoses teenuse ärilise juhtimisega ja/või kasutajate käitumise hindamise tehnika kasutuselevõttuga nende lojaalsuse suurendamiseks, või kas eelotsusetaotluse esitanud kohus peab hindama eelnimetatud asjaolude tähtsust nii, et isegi kui üks või mitu neist on olemas, on teenust võimalik pidada valdavalt neutraalseks, mistõttu võib seda liigitada passiivse teabe talletamise teenuse osutajaks?

## Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ (infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul) artiklid 3, 14 ja 15.

Proportsionaalsuse põhimõte; konkurentsi ja teenuste osutamise vabaduse piirangud (ELTL artiklid 56, 102 ja 106).

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 16.

## Viidatud riigisisesed õigusnormid

11. detsembri 2016. aasta seaduse nr 232 (muudetud ja täiendatud kujul) artikkel 1 sätestab:

*„Lõige 545: Selleks et vöidelda maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise vastu ning tagada tarbijakaitse ja avalik kord, karistatakse meelelahutusürituste pääsmete müügi [...] eest, mida teostab muu isik kui nende väljastamise süsteemide omanikud, sealhulgas konkreetse lepingu või kokkuleppe alusel, välja arvatud siis, kui tegemist ei ole väärteoga [...], haldustrahvidega vahemikus 5000 kuni 18 0000 eurot, samuti juhul, kui tegevus toimub elektrooniliste sidevõrkude kaudu, vastavalt lõikes 546 sätestatud tingimustele ja korrale, kõrvaldades selle veebisaidi sisu või kõige raskematel juhtudel varjates veebisaidi, mille kaudu rikkumine toime pandi, ilma et see piiraks kahju hüvitamise hagi esitamist. [...] Siiski ei karistata seda, kui füüsiline isik aeg-ajalt ja ilma kaubanduslike eesmärkideta müüb meelelahutusürituste pääsmeid hinnaga, mis on võrdne või madalam nende nominaalhinnast.*

[...]

*lõige 545 quater: Esmased edasimüügi veebisaidid, volitatud kassad või ürituse ametlikud veebisaidid tagavad võimaluse nimeliste pääsmete edasimüügiks ning tagavad edasimüügi piisava nähtavuse ja reklaami, tegutsedes vahendajatena ja tagades andmete muutmise [...]. Sel viisil füüsilistele isikutele edasi müüdud pilet tuleb müüa nominaalhinnaga ja ilma lisatasudeta, ilma et see piiraks võimalust [...] nõuda ainult dokumendihaldusega seotud asjakohaseid kulusid [...]. [Eespool nimetatud saidid] võimaldavad ka tasuta muuta pileti nimelist päist, muutes kasutaja isikuandmeid, nõudes sisse ainult asjakohased halduskulud [...].“*

Ministri 12. märtsi 2018. aasta määrus, millega rakendatakse eespool nimetatud sätteid. Artikkel 3: „1) Selleks et suurendada automatiseeritud piletimüügisüsteemide abil toimuva piletimüügi tõhusust ja arvutiturvalisust, tagavad piletimüügisüsteemide omanikud, et meelelahutusürituste pääsmete müük [...] elektrooniliste sidevõrkude kaudu [toimub] üksnes selliste arvutisüsteemide abil, mis, olles võimelised eristama füüsilise isiku juurdepääsu automatiseeritud

programmi kaudu tehtavast juurdepääsust, takistavad selle programmi kaudu ostmist ja võimaldavad ostjat tuvastada.

2. *Agenzia delle entrate (maksuamet) juhataja otsusega, mis võetakse vastu pärast kooskõlastamist asutusega Autorità per le garanzie nelle comunicazioni (Itaalia sideteenuste tagamise amet) 120 päeva jooksul alates käesoleva dekreeidi avaldamisest, määratakse kindlaks lõikes 1 osutatud arvutisüsteemide rakendamise tehnilised spetsifikatsioonid, mille sobivuse tunnustamist taotlevad õigustatud isikud maksuametilt. Sama meetmega kehtestatakse nimetatud tehniliste kirjelduste kohaldamise üksikasjad ja tingimused.*“

9. aprilli 2003. aasta seadusandliku dekreeidi nr 70, millega võeti siseriiklikku õigusesse üle direktiiv 2000/31/EÜ, artiklid 16 ja 17.

### **Lühiülevaade faktilistest asjaoludest ja menetlusest**

- 1 Pärast mitut kaebust, mille esitasid muusikaürituste korraldamise valdkonnas tegutsevad ettevõtjad, esmasturul muusikaürituste pileteid müüvad ettevõtjad ja kutseühingud, kontrollis Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Itaalia sideteenuste tagamise amet) veebilehte „viagogo.it“, mida haldab Šveitsi õiguse alusel tegutsev kaebuse esitaja.
- 2 Selle menetluse tulemusena määras nimetatud amet 16. märtsi 2020. aasta otsusega nr 104/20/CONS (edaspidi „vaidlustatud otsus“) kaebuse esitajale 3 700 000 euro suuruse haldustrahvi, kuna ta oli ajavahemikul 2019. aasta märtsist kuni maini lasknud müügile kontsertide ja meelelahutusürituste pileteid, mille hind oli kõrgem kui nende nimiväärtus tegevusloaga esmasmüügikohtades, rikkudes seaduse nr 232/2016 artikli 1 lõiget 545.
- 3 Asjaomane äriühing esitas selle otsuse peale [tribunale amministrativo regionale] Laziole (Lazio maakonna halduskohus) tühistamiskaebuse, mis jäeti rahuldamata kohtuotsusega, mille peale on esitatud apellatsioonkaebus eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

### **Põhikohtuasja poolte peamised argumendid**

- 4 Kaebuse esitaja palub tühistada TAR Lazio (Lazio piirkonna halduskohtu) otsuse ja sellest tulenevalt vaidlustatud otsuse, tuginedes muu hulgas järgmistele väidetele:
  - kaebuse esitaja – keda ekslikult liigitati aktiivseks teabe talletamise teenuse osutajaks – tegevuse moonutamine, mille tulemusena on kaebuse esitajale õigusvastaselt omistatud seadusega keelatud tegevus; direktiivi 2000/31/EÜ artiklite 3, 14 ja 15 ning seadusandliku dekreeidi nr 70/2003 artiklite 16 ja 17 rikkumine;

- seaduse nr 232/2016 (muudetud ja täiendatud kujul) artikli 1 lõigete 545 ja 545-*quinquies* rikkumine;

- kohtuotsuse põhjenduste puudumine osas, mis puudutab vaidlustatud otsuse ja selle aluseks olevate õigusnormide vastuolo Euroopa Liidu õigusega, eelkõige direktiiviga 2000/31/EÜ, konkurentsipiirangute ja teenuste vaba liikumise piirangute keeluga (ELTL artiklid 56, 102 ja 106) ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 16.

### **Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte**

#### ***a) Apellatsioonkaebuse esitanud äriühingu poolt teostatava teabe talletamise tegevuse liigitus***

- 5 Esiteks tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohus meelde, et 2017. aastal oli üks teine asutus (Autorità garante della concorrenza e del mercato – Itaalia konkurensiameti) juba määranud trahvi kaebuse esitajale ebaausa kaubandustegevuse eest, mis seisnes eelkõige järgmises: i) pakutava pileti sektori või rea märkimata jätmine; ii) teabe puudumine pileti nimiväärtuse kohta, märkides ainult müüja pakutud hinna; iii) soovitud piletite nappuse märkimine nõudluse tõttu; iv) sõnastus „Viagogo-Sito ufficiale“ (Viagogo - ametlik veebisait), mis võib tarbijat segadusse ajada seoses veebisaidil esitatud pakkumiste tegeliku olemusega, mis käsitlevad ametliku edasimüüja pakutavast kõrgema hinnaga pileteid. Selle meetme tühistas eelotsusetaotluse esitanud kohus ise 2019. aasta kohtuotsusega nr 4359, milles sisuliselt leiti, et kõnealune ettevõtte oli „passiivne“ teabe talletamise teenuse osutaja ja ei vastuta sellisena talle etteheidetava ebaausa tegevuse eest.
- 6 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et selles eelmises kohtuotsuses esitatud hinnangud võivad samuti anda käesolevas kohtuasjas tarvilikke juhiseid, kuna nii selles kohtuasjas käsitletav otsus kui ka vaidlustatud otsus puudutavad appellatsioonkaebuse esitaja sama tegevust, ja tema õiguslik liigitamine aktiivse või passiivse teabe talletamise teenuse osutajana on üks vaidlusküsimustest kõnealuse kaebuse esitaja ja Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Itaalia sideteenuste tagamise asutuse) vahel.
- 7 Sellega seoses viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus selle eristuse peamistele aspektidele ja selle tagajärgedele eelkõige seadusandliku dekreediga nr 70/2003, sellega üle võetud direktiivi 2000/31/EÜ ja sellega seotud kohtupraktika tähenduses.

7.1 Internetiteenuse osutaja on üldjuhul isik, kes korraldab oma kasutajatele juurdepääsu internetile ja selle kasutamisega seotud teenuste pakkumist, mis võivad täpsemalt seisneda i) lihtsalt vahendamises (*mere conduit*), ii) ajutises salvestamises (*caching*) ja iii) teabe talletamises (*hosting*).

7.2 Seoses viimatinimetatud tegevusega eristab Euroopa Kohus kohtupraktikas kahte liiki teabe talletamise teenuse osutajaid. Esiteks „passiivne“ teabe talletamise teenuse osutaja, kes tegeleb puhtalt tehnilise ja automaatse teenuse osutamisega, nii et nimetatud teenuseosutajad ei tea ega kontrolli nende isikute edastatavat või talletatavat teavet, kellele nad oma teenuseid osutavad. Teiseks „aktiivne“ teabe talletamise teenuse osutaja, kelle tegevus ei piirdu eespool mainituga, vaid puudutab ka osutatud teenuse sisu (Euroopa Kohtu 7. augusti 2018. aasta otsus, punktid 47 ja 48).

7.3 Kuna küberkuritegude toimepanemine on tegelikult võimalik tänu internetiteenuste pakkujate tegevusele, on tekkinud vajadus kaasata nad vastutusse ja/või vähemalt selliste kuritegude ennetamisse ja kõrvaldamisse.

7.4 Euroopa Liidu seadusandja ja sellest tulenevalt ka riigisisese seadusandja valik oli lisada juba olemasolevatele õigusnormidele lepinguvälise vastutuse kohta (Itaalia tsiviilseadustiku (Codice civile italiano) artikkel 2043) ja üldisemalt tsiviilvastutuse üldeeskirjadele mõned täiendavad erisätted internetiteenuse pakkuja vastutuse kohta, mis on „astmeline“, võttes arvesse teostatava kutsetegevuse tehnilist laadi.

7.5 Selles kontekstis on riigisisene kohtupraktika välistanud teabe talletamise teenuse osutaja vastutuse salvestatud andmete mittekäsitlemise korral, nagu see on „passiivse“ teabe talletamise teenuse puhul. Seevastu on kindlaks määratud elemendid, mis sobivad „aktiivse“ teabe talletamise määratlemiseks, sealhulgas kasutajate poolt avaldatud sisu filtreerimise, valiku, indekseerimise, korraldamise, kataloogimise, koondamise, hindamise, kasutamise, muutmise, väljavõtete tegemise või reklaamimise tegevused, mis toimuvad teenuse ärilise juhtimise abil, ning samuti kasutajate käitumise hindamise tehnika kasutuselevõtt nende lojaalsuse suurendamiseks.

7.6 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates – kes soovib oma kolmandas eelotsuse küsimuses Euroopa Kohtult kinnitust sellele lähenemisviisile – on eespool loetletud tegurid tingimata näitlikud ja ei pea tingimata kõik olema olemas, võttes arvesse ka tehnoloogia arengut. Tema arvates on oluline, et kõnealune tegevus peab sisuliselt täiendama ja rikastama kasutajate poolset sisu kasutamist mittepassiivsel viisil, ning selle asjaolu konkreetne hindamine on igal juhul asja sisuliselt arutava kohtu ülesanne.

#### ***b) Konkurentsi ja teenuste osutamise vabaduse piirangud***

- 8 Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtul oma esimeses ja teises küsimuses teatavad kahtlused seoses proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamisega konkurentsi ja teenuste vaba liikumise piirangute suhtes, mis tema arvates on käesoleval juhul olemas.
- 9 Eelkõige tegutseb kaebuse esitaja Euroopa Liidus ühtse veebiplatvormi kaudu, mis toimib piletite edasimüügi nõudluse ja pakkumise kohtumiskohana (*marketplace*) kasutajate vahel. See puudutab eelkõige piletite järelturgu, mis

hõlmab pakkumise poolel iga isikut, kellel on pilet ja kes kavatseb seda müüa, välja arvatud korraldajad või esmased piletimüüjad, ning nõudluse poolel kasutajaid, kes otsivad pileteid järelturul, üldjuhul seetõttu, et need ei ole enam esmasturul kättesaadavad või on kättesaadavad ainult mittetaskukohaste hindadega.

- 10 Itaalia õiguse, eelkõige seaduse nr 232/2016 artikli 1 lõike 545 ja lõike 545 *quater* kohaselt on piletite müük järelturul lubatud ainult siis, kui seda teevad aeg-ajalt tarbijad, mitte kutsetegevuse vormis, hinnaga, mis ei ületa piletile trükitud nominaalhinda. Ainus lubatud erand on esmasturu ettevõtjad, kellel on lubatud muuta pileti nimelist päist, muutmata selle hinda ja teha seda ilma lisakuludeta, välja arvatud halduskulud. Nende sätete - millega kaasnevad haldustrahvid ja kriminaalkaristused, kui tegu on kriminaalkuriteoga - eesmärk on võidelda maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu, kaitsta tarbijaid ja tagada avalik kord. Lõppkokkuvõttes on ettevõtjatel keelatud, välja arvatud ainus nimetatud erand, tegutseda järelturul ärilistel eesmärkidel.
- 11 Sellega seoses peab eelotsusetaotluse esitanud kohus asjakohasteks kaebuse esitaja kahtlusi, mille kohaselt selline piirav meede ei suuda eristada käitumist või majandustegevust, mis kahjustab sellega kaitstavat avalikku hüve, ja sellist, mis seda ei tee. Täpsemalt võib selle õigusnormi sõnastus laieneda ka teabe talletamise teenuse osutajatele, sõltumata nende kvalifitseerimisest „aktiivseks“ või „passiivseks“, ning võib seega abstraktselt keelata täielikult majandustegevuse nii selle seaduslikes kui ka võimalikes ebaseaduslikes avaldumisvormides.
- 12 Lisaks tuleb vaidlustatud õigusakti hinnata ELTL artikli 106 valguses, kuna sellega antakse „eri- või ainuõigused“ esmasturu ettevõtjatele, kes on ainsad isikud, kes võivad tegutseda järelturul.
- 13 Lõpuks rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et vastupidiselt vastustaja Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (Itaalia sideteenuste tagamise asutus) väidetele ei välista tema arvates eelotsusetaotluse esitamist Euroopa Kohtule see, et kaebuse esitajast äriühing ei ole ELi kodanik, ja et veebiplatvormi hoitakse Microsoft Azure'i serverites Ameerika Ühendriikides, kuna need territoriaalsed elemendid ei mõjuta otsustavat elementi, nimelt selle äriühingu tegevust Euroopa Liidu riikides, pakkudes Euroopa kasutajatele ja tarbijatele infoühiskonna teenuseid seoses ELi territooriumil toimuvate üritustega.